

МАКЕДОНСКИОТ "ВОТЕРГЕЈТ" СЕ ПЕРЕ ВО ИЗДУПЧЕН ЛЕГЕН

Македонскиот "Вотергејт" од 2001 година веќе пет ипол години заглавува во судските и во политичките кулоари, без конкретни резултати во однос на одговорот на прашањето кој е вистинскиот нарачател и организаторот на сложената оперативно-техничка операција на прислушкување, која подоцна се одрази врз кариерите на одредени личности од јавниот, политичкиот и од новинарскиот естаблишмент.

Во контекст на ова сложено и комплексно прашање одвреме-навреме во медиумите ќе се појави по некоја информација и тука сè ќе запре. Всушност, "Вотергејтот" си ја заврши својата мисија, Македонија не е онаа истата земја или држава каква што беше пред Рамковниот договор, само што во меѓувреме тогаш најодговорните државници не ја почувствуваа судбината на Ричард Никсон, американскиот претседател кој нареди да се прислукуваат политичките противници, поради што мораше да даде оставка, а стапот го изедоа неговите најблиски соработници.

Што во меѓувреме се презеде на тоа поле? Прво, тогашниот јавен обвинител Ставре Џиков покренува истрага, која се префрли на судските органи, а подоцна, претседателот

БРАНКО ЦРВЕНКОВСКИ ВО МОМЕНТОТ КОГА ГИ ПРЕДАВАШЕ СТЕНОГРАМИТЕ НА ИСТРАЖНИТЕ СУДСКИ ОРГАНИ

■ Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

на Република Македонија, Бранко Црвенковски, кој тогаш беше лидер на СДСМ, во улога на опозиционер и обелоденувач на аферата му ги достави сите можни докази на истражниот судија. Оттогаш колата почна да оди надолу - ни се случи воениот конфликт, а трагично загинатиот претседател Борис Трајковски ја помирлува поранешната министерка за внатрешни работи, Доста Димовска, која од страна на опозицијата беше најмногу обвинувана. Но, како што велат старите, времето ги лекува раните, но и времето ги фрла материјалните докази во заборав (застареност). Тоа значи дека како времето си врви така аферата сè помалку се спомнува во јавноста, а покренатата кривична пријава од страна на прислукуваните

новинари воопшто нема завршница во судот. Поради ова, аферата "Големото уво" може да се реплицира, но во зависност од политичката волја - власта. Имено, одредени партиски субјекти неодамна излегоа со информации дека се предмет на прислукување, односно постојат можности да им се снимаат телефонските разговори, но она што е најопасно е тоа дали партиските штабови поседуваат опрема со која можат да ги прислукуваат сите во Македонија. Но, тој проблем не е предмет на нашата опсервација, бидејќи многу поголема опасност претставува мега скандалот од 2001 година, кој ако не биде одгатнат, тогаш секоја власт ќе може да преземе вакви широки недозволените операции на прислукување.

СОПСТВЕНА ЕУТАНАЗИЈА

Во зенитот на аферата се организираше бинго за тоа кој е нарачателот на македонскиот "Вотергејт", потоа се на-

"ПИЈАВИЦА ИНСТА

Ниту државните органи го открија виновникот, а уште повеќе се отепаа од работа докажувајќи дека "кодошот" не е од нивната адреса. Поради ова, првиот коментар би можел да се сведе на мега хитот на Тијана Дапчевиќ "сè е исто само него го нема", односно ниту лук јал ниту лук мирисал.

Но, што ако нарачателот одамна им е познат на државните структури, а се молчи бидејќи е "заштитен сведок" и значаен светски фактор, кој последнава деценија ипол ги прекројува границите на Балканот и пошироко.

Зарем ќе има некој со "бел образ" меѓу сегашните и поранешните македонски државници да ја прифати оваа информација, која можеби повторно ќе го врати возот на вистинскиот колосек, бидејќи откривањето на досега непознатиот сторител на делото ни е добро позната фарса?!

гаѓаше кој би можел од државните структури тоа да го спроведе, бидејќи техничките можности се лоцирани во структурите на МВР, во Агенцијата за разузнавање и во Министерството за одбрана, односно АРМ. Откако стивна првиот бран обвинувања, падна правот, колегите новинари се лоцираа во завесите на Македонски телекомуникации, и на крај, повторно акцијата заврши со прстот на уста. Значи, неранимајковците не беа откриени, иако поранешните разузнавачи велеа дека ја препознале хартијата и славните букви на печатарот од поранешниот хотел "Маврово" во Скопје, во кој повеќе години е лоцирана Агенцијата за разузнавање. Но, и покрај сите информации и шпекулации, истрагата тапка во место. Имено, ниту државните органи го открија виновникот, а уште повеќе се отепаа од ра-

бота докажувајќи дека "кодошот" не е од нивната адреса. Поради ова, првиот коментар би можел да се сведе на мега хитот на Тијана Дапчевик "сè е исто само него го нема", односно ниту лук јал ниту лук мирисал. Но, што ако нарачателот одамна им е познат на државните структури, а се молчи, бидејќи е "заштитен сведок" и значаен светски фактор, кој последнава деценија ипол ги прекројува границите на Балканот и пошироко. Зарем ќе има некој со "бел образ" меѓу сегашните и поранешните македонски државници да ја прифати оваа информација, која можеби повторно ќе го врати возот на вистинскиот колосек, бидејќи откривањето на досега непознатиот сторител на делото ни е добро позната фарса?! Ќе има ли "ачик" човек кој ќе мрдне со прстот за да го врати достоинството на системот, на институциите во Република Македонија? Значи, треба да се прави разлика меѓу крстот и техничката опрема, која била сместена на друго место. Во контекст на ова, порано се

Според стенограмите на СДСМ, биле прислушувани разговори на трагично загинатиот претседател Борис Трајковски, поранешниот претседател Киро Глигоров, поранешниот претседател на Собранието, Саво Климовски, лидерот на ДА, Васил Тупурковски, лидерот на ЛДП, Ристо Пенев, тогашните министри Александар Димитров, Борко Андреев, Никола Груевски, Драган Даниловски, Гале Галев, Срѓан Керим, Филип Петровски, Данило Глигоровски, Лазар Китановски, Никола Поповски, Ѓорѓи Тодоров, Петар Гошев, комплетниот штаб на здружената опозиција, јавниот обвинител, претседателот на ДИК, 25 македонски новинари, директори итн. Списокот е голем и недовршен.

воениот аеродром, а оттаму "бубичката" се инволвирала во структурите на Македонски телекомуникации, по што капиларниот систем можел лесно да се контролира. Имено, во секој момент се знаело кој политичар со кој новинар бил на седенка и го превоспитувал. Потоа однапред се знаеле движењата на сите полициски и воени капацитети, а највисоки државни функционери биле под посебен режим. Дури постојат индиции дека им влегле в кревет, но таквото непристојно прислушување било крајната дестинација од финишот на тајното сценарио.

Инаку, местоположбата на Петровец е идеална. Прво, одлично е поврзана со автопатот кон Велес, а во Скопје се доаѓа за 30 минути. Потоа врските со сателитот и другите комуникациски системи за набљудување, посматрање итн. се одлични и што е најдобро "мајката бежанија" можела да се оствари за кусо време. Оттаму сè можело да се реализира перфектно и можело да функционира под конец, а каква била улогата на испорачувачот до политичката база, тоа е уште покомплексно прашање, бидејќи сите информации му биле дојдени како кец на десетка. Обидот за доаѓање

до власта можел да почне. Диригентот ги имал сите адути од непознатиот доставувач на доверливите податоци. Ако сè ова се набљудува од денешен аспект и се забележи кој со кого е во политички брак, бидејќи стројниците се парите, а не државните интереси, тогаш сè може да ни биде јасно, освен индолентноста која веќе претставува опасна морална, етичка и национална болест, која нè води до сопствената еутаназација.

МУ ГО РАСИПАА РОДЕНДЕНОТ

Политичките актери во мега скандалот од 2001 година се познати, на едната страна е севкупната поранешна државна структура на ВМРО-ДПМНЕ, која сноси дел од вината, или барем тројца од најважните карикирани функционери во власта. Во синџирот од одговорноста мора да се лоцира и улогата на дел од сегашната владејачка гарнитура, која помпезно ги предаваше документите, односно дијалозите од НН лицето до

ТА" СЕ "УШТЕКАЛА" НА ВОЕНИТЕ ЛАЦИИ ВО ПЕТРОВЕЦ

провоцираше дека опремата била складирана во МВР, потоа во просториите на Македонски телекомуникации и само завеса ги делела вработените од кодошот итн. Веројатно постојат и други места за да се одвлече вниманието од центарот на дејствијата и при тоа да се амортизира целата натрупана негативна енергија, бидејќи профитот од акцијата беше подоцна испорачан - нападот на полициската станица во Теарце, Танушевци, Ваксинце, Тетово и... Подарокот од сè ова е Рамковниот договор. Но, кој стои зад сè тоа?

Според нашите извори, прво ќе одговориме каде била сместена софистицираната опрема за прислушување. Тоа се случувало во Петровец, односно "пијавицата" тајно се "уштекала" на воените телекомуникациски инсталации на АРМ, поточно во делот на

ДОСТА ДИМОВСКА, ПОМИЛУВАНА ОД ПРЕТСЕДАТЕЛОТ ТРАЈКОВСКИ

другото НН лице. "Добар ден, слушај ти го контролираш твојот 'булдог' - види што можеш да сториш во врска со работата итн."

"Денес се појавив во својство на сведок и се надевам дека со сознанијата што ги имам ќе придонесам да се расветли случајот со прислушувањето. Се надевам дека правната процедура ќе тече како што треба, без какви било опструкции од која било страна. Едноставно, оваа мега афера мора да добие правна разрешница, не само за да понесат одговорност виновниците, туку и заради тоа граѓаните да ја повратат довербата во функционирањето на правната држава", изјави претседателот Бранко Црвенковски, кој тогаш во функција на лидер на СДСМ се појави како сведок во аферата "Прислушување" пред истражниот судија во Основниот суд Скопје 1 Скопје.

Тој потенцираше дека паралелно со овој процес мора

да тече и процесот на утврдување политичка одговорност. Собранието мора да стартува со својата работа и треба да се свика итна седница за да се утврди политичката одговорност на сите државни функционери, кои се инволвиран во аферата.

"Оваа мега афера треба по сите правци да биде расчистена, поради иднината на државата. Ако оваа афера помине како сите скандали досега, едноставно во Македонија нема да има нормален јавен, политички и приватен живот и демократијата, слободата и човековите права ќе бидат заковани", оцени Црвенковски, при тоа изразувајќи уверување дека во Македонија има државотворен потенцијал и сè ова треба едноставно да се заврши.

Обелоденувачот на македонскиот "Вотергејт" објасни дека го донел целиот оригинален материјал со кој располагал, а изворот и за јавноста и за судијата останува анонимен.

На прашањето од новинарите што мисли за ставовите поранешниот јавен обвинител, Ставре Џиков, Црвенковски оцени дека тие биле целосно контрадикторни.

"Обвинител кој има желба да го расветли овој случај, логично би било тој да ги охрабрува сведоците, а не уште на самиот почеток на аферата, да им се заканува и да ги плаши ако се појават да сведочат. Тоа е мојот впечаток од неговата изјава на прес-конференцијата. Што се однесува до мене лично, нема да ме уплаши да го направам она што треба и сакам".

Тој рече дека низ самата процедура статусот сведок може да се трансформира во обвинет а, исто така, има можност, статусот обвинител да се трансформира во статус на обвинет, поради злоупотреба на службата, потенцираше поранешниот лидер на СДСМ, Бранко Црвенковски, кој на 17 јануари 2001 година се обиде да ја "истерва својата вистина". Првичната реакција на поранешниот лидер на ВМРО-ДПМНЕ и трет човек во државата, во нултата година 2001, Љубчо Георгиевски истакна дека Црвенковски не направил ништо ново, "освен еден обид да ми го расипе роденденот. Тоа е она што можам да ви го кажам во овој момент.

СТАВРЕ ЏИКОВ, ПОРАНЕШЕН ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ

Ние сме тие кои бараме сега да се формира комисија, имаме искуство од такви моменти од поранешниот состав, и немаме проблем таа комисија да биде предводена и од луѓе на СДСМ. И ние инсистираме, она што беше покажано пред македонската јавност, да се расчисти што е што и што е тоа. Досега ние во Македонија имаме практика од едно такво искуство. Вие знаете дека ВМРО-ДПМНЕ пред 5-6 години имаше едни такви документи, а сега гледаме, такви документи се изведуваат од другата страна. Процедурата која била во таа ситуација, сега бараме да се повтори и во оваа ситуација. Да се дојде до сознание што е работата, има ли вистина во тоа, има ли реал-

ност, или наједноставно станува збор за еден од многуте надувани балони кои ги гледавме досега", изјави експримиерот Љубчо Георгиевски. Тој оцени дека најголемиот дел од прислушкуваните разговори се во времето на Бојан Бојановски, претходниот директор на државна безбедност што, според него, остава многу простор за шпекулации. Одговорност ќе се бара откако ќе се утврди изворот на прислушкување, и барем некои основни моменти од она што беше презентирано. Ако повратната информација е позитивна, Георгиевски рече дека некој мора да сноси одговорност, но и дека во Владата никогаш не се расправало ниту, пак, се разговарало за

СЛОБОДАН БОГОЕВСКИ, ПОРАНЕШЕН ПРОФЕСИОНАЛЕН РАЗУЗНАВАЧ

таква работа. "Се сомневам дека (екс) министерот Доста Димовска има учество во таква работа, ако изворот за прислушкување произлегува од Министерството за внатрешни работи. Во оваа држава има многу структури кои можат да се пофалат дека имаат можности да прислушкуваат", дополни Георгиевски, при тоа објаснувајќи дека поранешната министерка за внатрешни работи би сносела одговорност поради овозможување паралелни прислушкувања, само ако тие се докажат.

МАТЕРИЈАЛ ПО КУРИР

Неколку дена по "хартиената револуција на СДСМ" пред Судот се појави Борис Стојменов, лидер на ВМРО-Македонска, кој тогаш инсистираше постапката да продолжи и во рамките на Собранието за да се утврди политичката одговорност.

Од правен аспект севкупната ситуација е комплицирана, бидејќи изворот на доверливите информации беше непознат, а уште повеќе случајот се заплеткуваше, со што ги надмина сите вообичаени колоквијални и ораторски димензии на политички напади и клевети.

Поранешниот републички јавен обвинител, Ставре Џиков, ја почна процедурата со препраќање на материјалот со снимени и прислушкувани телефонски разговори до скопското Основно обвинителство. Од тој момент Ставре Џиков ги испра рацете, а одговорноста ја префрли на поранешниот прв скопски обвинител Ѓорѓи Настевски, кому му помагаше заменик-обвинителот Марко Зврлевски.

Според тогашната изјава на Џиков, предметот беше процесуиран, а тоа значи дека биле покренати предистражни дејствија против непознат сторител за сторено кривично дело - прислушкување, а покренувањето кривична постапка ќе зависи од тоа што ќе каже истрагата. Во аферата беа инволвиран надлежниот истражен судија и судијката Весна Босотова од Основниот суд Скопје 1 Скопје. "Во својство на сведок, спомнат е Бранко Црвенковски да се произнесе од каде му е материјалот, како и сите лица за кои е дадена доку-

ментацијата, односно чии разговори се наведени, новинарите и сите наведени јавни личности. Во оваа фаза од истрагата повикани се да дадат изјави и претставници на МВР, ДБК и на Министерството за одбрана, кое беше спомнато дека поседува опрема за прислушување, потоа (екс)директорот на Агенцијата за разузнавање, Драги Гроздановски, ќе се распитува и Бојан Бојановски, (екс) директорот на 'Телеком' Ден Дончев, Слободан Богоевски, Ставре Џиков како граѓанин, но и (трагично-загинатиот) претседател на Македонија, Борис Трајковски. Ќе бидат повикани и други сведоци, како оние кои имале право да прислушуваат, во периодот на кој се однесува материјалот со снимените разговори", рече Џиков.

Според него, Црвенковски му го испратил материјалот по курир, со мало писменце во кое тој оставил можност да се сретне со обвинителот.

"Материјалот нема ниту страна, ниту број, ниту печат, ниту има опис, ниту потпис, туку е само копија. Откако ќе се појави Црвенковски со оригиналните документи, Обвинителството до Судот ќе покрене кривична постапка", изјави Џиков, дополнувајќи дека графолошко вештачење би се вршело само на оригиналната документација, а во спротивно, нема!

Новинарските дилеми беа концентрирани на прашањето - зошто се потребни оригиналните документи, кога инволвираните си ги препознаа телефонските разговори?

Поранешниот скопски обвинител, Настевски, изјави дека секоја исправа која се презентира, задолжително мора да има издавач, да се види од каде потекнува. Според него, доколку крунскиот сведок не се пријави, ќе се знае само дека делото е направено и ќе се бара непознат сторител! Значи, упростено, доколку не се утврди сторителот, тогаш не се знае кого ќе се гони.

Во тој момент, еден од најстарите волци во политиката, поранешниот претседател на Собранието, Стојан Андов, упати писмо до јавниот обвинител Ставре Џиков, во кое бараше итно да му се достави севкупниот материјал за скандалот со прислушувањето. "Бидејќи Црвенковски изјави дека тоа е само десеттина од

вкупниот материјал со кој тој располага, што значи дека до Собранието не е испратен поголем дел од материјалот, со што законодавниот дом е доведен во состојба да не може да изведе постапка низ која, во рамките на своите надлежности, ќе ја утврди политичката одговорност на извршителите на ова флагрантно кршење на законите и Уставот.

ЉУБЧО ГЕОРГИЕВСКИ, АКТЕР ИЛИ НАБЉУДУВАЧ ВО МЕГА СКАНДАЛОТ, КОЈ БИЛ "ОБИД ДА МУ ГО РАСИПЕ РОДЕНДЕНОТ"

Затоа, ве молам, доколку располагате со вкупниот материјал, итно да ми доставите една копија за да можам истата да ја доставам до надлежната собраниска комисија за непотребно да не се одлага нејзината работа, а со тоа и работата на Собранието. Доколку, пак, и Вие не располагате со тој материјал, ве молам, како надлежен државен орган, побарајте од надлежниот суд итно да донесе одлука за одземање на вкупниот материјал од оној кој располага со него и за ставање на располагање, како за потребите на правосудните органи, така и за потребите на Собранието", се наведуваше во писмото на Стојан Андов, лидер на Либерална партија. Во писмото Андов му сугерираше на Џиков "од Судот да побара итно да донесе одлука за забрана на објавување и користење на ма-

теријалот од прислушувањето за која било друга цел надвор од постапките во надлежните државни органи за утврдување на обемот и тежината на делата против законите и Уставот на Република Македонија, извршени со оваа афера, како и за откривање на наредбодавателите и извршителите на тие дела".

Поранешниот разузнавач

ституираше Агенцијата, ги пропишувал и стандардите за ваквите извештаи, го препознавал обликот на буквите од печатарот на компјутерот во Агенцијата, и тоа е она што мене најмногу ме шокира." Во изјавата дадена за средствата за информирање Богоевски го обвини и претседателот Трајковски.

"Најголемата одговорност ја носи претседателот на Република Македонија. Не можам да поверувам дека тој не знаел, бидејќи тоа би значело комплетно дерогирање на уставната состојба на претседателот, доколку некој, во конкретниов случај премиерот, министерот и директорот на Агенцијата за разузнавање, кои знаеме дека се од иста партија, одлучиле зад грбот на претседателот да применуваат вакви средства и методи. Во тоа не можам да поверувам." Стручњакот посочи дека материјалите од прислушувањето не ги користеле само поранешните функционери Георгиевски и Димовска, туку тие им биле достапни и на бугарските служби. Тој укажува дека ваков тип информации, како и средства и методи за работа, за кои и располага со податоци, од пооддамна биле применувани и од едната и од другата страна. Според Богоевски, прислушувањето не било тајна ниту за Мендух Тачи од ДПА. Тој сметаше дека постоела спrega меѓу раководствата на ВМРО-ДПМНЕ и ДПА, односно меѓу премиерот, министерот за внатрешни работи и Тачи, а содржината на прислушуваните разговори ѝ биле давани и на Албанија. Експертот вели дека, и покрај тоа што во стенограмите никогаш не се спомнува ниту едно име од ДПА или од ПДП, сепак тоа е поради добрата поделеност на секторите во Министерството за внатрешни работи и во Агенцијата за разузнавање. "Сигурно знам дека во предизборната кампања за локалните избори Тачи ги користеше не само досиејата од МВР туку, исто така, користеше и вакви податоци, но и други оперативни податоци од криминалистичките евиденции на МВР, во обидот да се разбие противничката партија ПДП во периодот додека се конституираше новото парламентарно мнозинство. Постојат непосредни докази за тоа".

"Јас бев во тек кога се кон-